

NEGENETINIŲ IR GENETINIŲ VEIKSNIŲ ĮTAKOS URĖJOS KIEKIUI KARVIŲ PIENE TYRIMAI

Saulius Savickis¹, Vida Juozaitienė², Arūnas Juozaitis³, Vytuolis Žilaitis⁴, Antanas Sederevičius¹,
Giedrius Sauliūnas²

¹*Anatomijos ir fiziologijos katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas*
el. paštas: juditaz@lva.lt

²*Gyvūnų veislinės vertės tyrimų ir selekcijos laboratorija, Lietuvos veterinarijos akademija*
el. paštas: biometrija@lva.lt

³*Gyvūnų mitybos katedra, Lietuvos veterinarijos akademija; el. paštas: biometrija@lva.lt*

⁴*Neužkrečiamųjų ligų katedra, Lietuvos veterinarijos akademija; el. paštas: vytuolis@lva.lt*

Santrauka. Darbo tikslas buvo nustatyti pieno urėjos paveldimumo koeficientą ir įvertinti negenetinių veiksnių įtaką.

Lietuvos pieninių galvijų populiacijoje nustatėme ženklią urėjos koncentracijos karvių piene fenotipinę variaciją ($Cv=61,99-68,42$ proc.) ir statistiškai reikšmingą metų, sezono, mėnesio bei ūkio įtaką ($p<0,001$). Daugiausia urėjos karvių piene rasta rudenį ($22,8\pm 0,010$ mg%), ypač rugsėjo mėn. ($24,8\pm 0,017$ mg%). Ganykliniu laikotarpiu urėjos piene buvo vidutiniškai 16,5 proc. daugiau nei tvartiniu ($p<0,001$).

Pastebėjome statistiškai reikšmingą urėjos kiekio karvių piene mažėjimo tendenciją didėjant laktacijai ($p<0,001$). Trečios ir vėlesnės laktacijos karvių piene urėjos buvo vidutiniškai 9,8 proc. mažiau, nei antros ir 11,4 proc. mažiau, nei pirmos laktacijos karvių.

Giminingu poravimu gautų karvių vidutinis urėjos kiekis piene buvo statistiškai patikimai ($p<0,001$) 6,7 proc. didesnis palyginti su negiminingu poravimu gautų karvių. Lietuvos karvių populiacijos urėjos kiekio paveldimumo koeficientas svyruoja nuo 0,182 iki 0,205 ir rodo genetinę proteinų metabolizmo priklausomybę.

Raktažodžiai: karvė, pienas, urėja, negenetiniai veiksniai, veislė, paveldimumo koeficientas.